

BÆRUM KOMMUNALE PENSJONSKASSE

ÅRSRAPPORT

2016

Styrets beretning 2016

1. Pensjonskassens virksomhet

1.1. Hva gjør Bærum kommunale pensjonskasse

Bærum kommunale pensjonskasse (BKP) ble opprettet 1. januar 2015 av Bærum kommune. Pensjonskassen skal yte alders- og uførepensjoner til medlemmene og ektefelle- og barnpensjoner til deres etterlatte. Pensjonsordningen er en offentlig tjenstepensjonsordning etter Hovedtariffavtalen for kommunal sektor.

1.2 Hva er BKP

BKP er en selvstendig juridisk enhet og er i hovedsak underlagt det samme regelverk som gjelder for finans- og forsikringsbransjen. Midlene holdes atskilt fra kommunen sine midler, og pensjonskassens formue eller inntekt kan ikke under noen omstendighet tilfalle kommunen.

Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet.

Pensjonskassen er medlem av Pensjonskasseforeningen.

1.3 Medlemmene i BKP

Medlemmene i BKP er ansatte i Bærum kommune. I tillegg til Bærum kommune har bedriftene Asker og Bærum Vannverk IKS og Bærum kommunale eiendomsselskap AS sikret pensjoner for sine ansatte gjennom BKP. Ansatte i pensjonskassen er også medlemmer.

1.4 Driftsmodell

For alle tjenester innen kapitalforvaltning har BKP kontrakt med Storebrand Asset Management AS. For tjenester innen drift, aktuar og regnskap er kontrakter inngått med Storebrand Pensjonstjenester AS.

1.5 Arbeidsmiljø

BKP er samlokalisert med Bærum kommunes virksomhet i Kommunegården i Sandvika. Arbeidsmiljøet anses som godt.

Pensjonskassen har i 2016 hatt en fast ansatt på heltid.

Det har i 2016 ikke vært skader eller ulykker, og det har heller ikke vært registrert noe sykefravær.

Styret for 2016 består av fem medlemmer, hvorav tre menn og to kvinner. I tillegg har Bærum kommune oppnevnt en observatør med møte- og talerett som er kvinne. Pensjonskassen tilstreber likestilling.

1.6 Det ytre miljø og samfunnsansvar

Pensjonskassens virksomhet er av en slik art at det ikke forurensrer det ytre miljø.

Pensjonskassens midler skal investeres i selskaper som overholder menneskerettigheter, arbeidstageres rettigheter og korrupsjonslovgivning, samt har en miljømessig bærekraftig forretningsførsel, og som ikke er involvert i produksjon av tobakk eller kontroversielle våpen som landminer, klasevåpen og atomvåpen, eller annen uakseptabel forretningsførsel. Kriteriene skal baseres på anerkjente standarder som for eksempel FNs Global Compact prinsipper, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper, internasjonale ILO konvensjoner, Ottawa-avtalen (landminer) og Klimakonvensjonen.

1.7 Styret i BKP

Styret har i 2016 bestått av:

Ida Espolin Johnson, styreleder

Tore H. Eilertsen, nestleder

Marit E. Aasen, medlem

Trygve R. Bjercke, medlem

Bjørn Martin Johnsen, medlem oppnevnt av arbeidstakernes organisasjoner.

I tillegg har Bærum kommune oppnevnt Elisabeth Sageng som observatør med møte- og talerett.

2. Mål og resultater - pensjonsområdet

2.1 Mål og strategi

Pensjonskassens overordnede mål er å være Bærum kommunes foretrukne pensjonsleverandør. Det skal pensjonskassen oppnå ved å levere de avtalte pensjonsprodukter på en konkurransedyktig måte gjennom effektiv drift og levere alle tjenester med høyt servicenivå.

Pensjonskassens strategi for å nå målsettingen er å levere de avtalte pensjonsprodukter etter gjeldende avtaler og gjeldende regler. Det skal levers korrekte ytelser til rett tid. Sponsor, medlemmer og pensjonister skal bistås i pensjonsfaglige spørsmål og sikres at de mottar relevant informasjon og bistand.

2.2 Medlems- og pensjonsbehandling

Tabell 1 viser utvikling i antall medlemmer:

	2016	2015
Aktive medlemmer	8 779	8 875
Pensjonister	4 258	4 013
Fratrådte medlemmer*	19 259	17 905

* Fratrådte med både mer og mindre enn 3 års opptjening, men uten pensjon

Tabell 1 viser at antall aktive medlemmer har gått ned. Dette skyldes opprydding i medlemsdataene. Leverandør har startet med å levere rapporter vedrørende medlemsdata, men på dette område er det fortsatt behov for forbedringer. I 2016

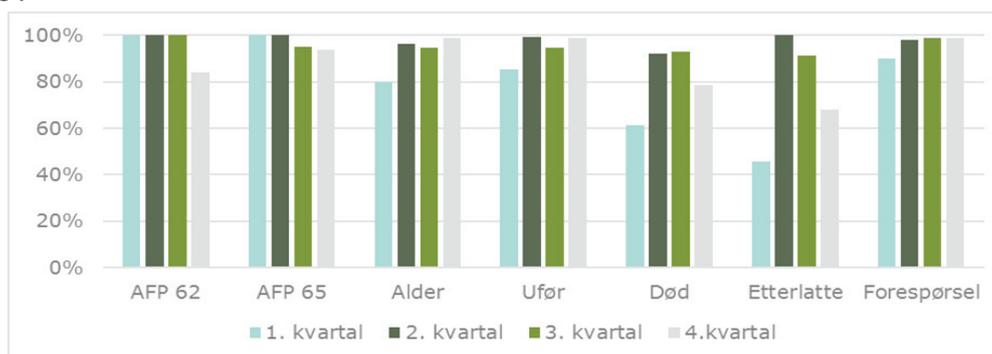
er 631 medlemmer, pensjonister og oppsatte rettigheter overført fra KLP. Til sammen representerer dette premiereserver på NOK 95 millioner. Overføringen er knyttet til Løxa utvikling, Mølla kompetansesenter, Gartnerveien barnehage og kommunelegene.

Fram til mars 2016 var det relativt store forsinkelser i pensjonsoppgjørene som førte til at driftsmålet gjennomsnittlig for året ikke ble nådd, men fra og med april er leveransekravet innfridd hver måned. Kvaliteten tilfredsstiller målet hver måned, kun med ett unntak.

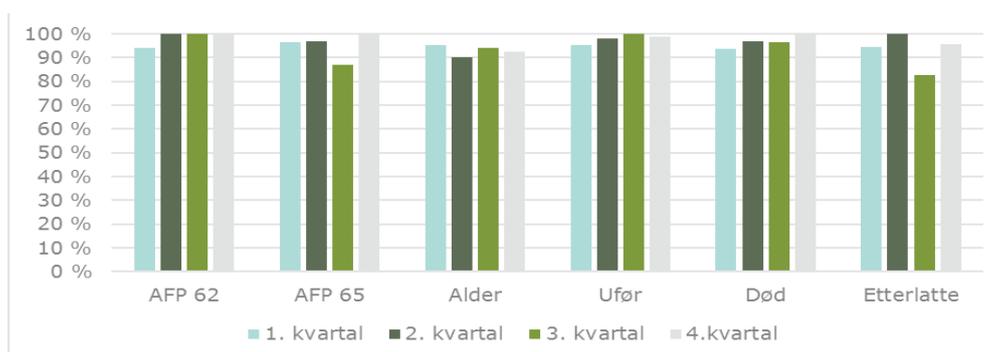
Aktuar har rapportert i henhold til aktuelle lover, regler og avtaler innen gjeldende frister, og etter pensjonskassens vedtatte strategier og retningslinjer.

En dag i måneden skal det gis individuell rådgivning om pensjon til medlemmer av pensjonskassen i kommunens lokaler. Samtalene startet opp før sommeren 2015. I en spørreundersøkelse rett før sommeren 2016 om innhold og kvalitet i disse samtalene var resultatene i alt overveiende grad positive, selv med noe tekniske problemer i oppstarten. Det er i 2016 gjennomført 169 samtaler. For øvrig yter både pensjonskassen, kommunen og leverandør individuell service direkte overfor enkeltmedlemmer og kommende pensjonister. På BKP.no er det lagt ut informasjon om de forskjellige pensjonsytelsene og søknadsprosedyrene.

Figur 1 illustrerer andel fullførte oppgjørshendelser i henhold til behandlingsfrist - fordelt på pensjonsartene. Gjennomsnittlig for 2016: 93 %

Figur 2 illustrerer andel oppgjørshendelser behandlet korrekt. Gjennomsnittlig kvalitetsmåling for 2016: 96 %

2.3 Premieinntekter

Premiene i BKP følger Hovedtariffavtalens bestemmelser om kjønns- og aldersnøytralitet.

Pensjonskassen skal hvert år tilføres premie som etter beregningsgrunnlaget for ordningen er tilstrekkelig til å dekke de forpliktelser som er tegnet gjennom pensjonskassens forsikringsavtaler.

Tabell 2 viser utvikling av premieinntektene:

	2016	2015
NOK millioner kroner	580,3	452,6

2.4 Pensjonsutbetalinger

Tabell 3 viser utvikling i utbetalte pensjoner:

	2016	2015
NOK millioner kroner	249	239

Tabell 4 viser utviklingen i antall pensjonister:

	2016	2015
Alderspensjonister	2 818	2 662
Uførepensjonister	959	930
Ektefellepensjonister	453	399
Barnepensjonister	28	22
Sum	4 258	4 013

Tabellen inkluderer fratradte medlemmer med pensjon

2.5 Årsresultatet

Årets resultater er vesentlig forbedret i forhold til 2015 på alle områder.

Driftskostnader

Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader utgjorde i 2016 NOK 12,6 millioner kroner, tilsvarende 0,21 % av premiereserven.

Risikoresultat

Risikoresultatet skal vise om pensjonskassen utvikler seg forsikringsmessig som forventet. Risikoresultat er overskudd/underskudd som følge av at forsikringshendelser knyttet til medlemmers død eller uførhet avviker fra det som er forutsatt i beregningsgrunnlaget.

Det er en målsetning at risikoresultatet genererer et svakt overskudd. Dette sikres gjennom tilstrekkelig sterkt beregningsgrunnlag. Risikoresultatet vil kunne svinge fra år til år. Pensjonskassen ønsker derfor å bygge opp et risikoutjevningfond.

I 2015 ble risikoresultatet 0, blant annet preget av forsinkede oppgjør av dødsfall. I 2016 er risikoresultatet NOK 32,5 millioner kroner som i hovedsak skyldes planendring i oppsatt uførepensjon. NOK 30,6 millioner kroner disponeres som bidrag til finansiering av redusert grunnlagsrente. Resterende tilføres risikoutjevningfond.

Renteresultat

Renteresultatet er overskudd/underskudd som følge av at den regnskapsmessig bokførte avkastningen avviker fra den årlige rentegarantien på forsikringsforpliktelsen. Pensjonskassen garanterer en årlig avkastning på premiereserven og premiefondet tilsvarende kontraktens beregningsrenter. Dersom Pensjonskassen ved årets slutt ikke har tilstrekkelig bokført avkastning til å dekke den årlige rentegarantien, får pensjonskassen et negativt renteresultat.

Målet er å ha overskudd på renteresultatet slik at pensjonskassen kan bygge buffere. Fra å ha et underskudd på NOK 141,4 millioner kroner i 2015, er renteresultatet i 2016 på NOK 10,9 millioner kroner som overføres i sin helhet til tilleggsavsetningene.

Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet er årets administrasjonsinntekter fratrukket årets kostnader for forvaltning og administrative tjenester. Årets administrasjonsinntekt er summen av administrasjonspremien og administrasjonsreserve som frigjøres i forbindelse med utbetaling av pensjoner.

Målet for administrasjonsresultatet er å ha et svakt overskudd for å unngå å belaste egenkapitalen. Fra et underskudd på administrasjonsresultatet i 2015 på NOK - 0,2 millioner kroner, er resultatet i 2016 et overskudd på NOK 0,4 millioner kroner som tilføres egenkapitalen.

Tabell 5 viser utvikling av resultatene:

NOK millioner kroner	2016	2015
Renteresultat	10,9	-141,4
Risikoresultat	32,5	0
Administrasjonsresultat	0,4	-0,2

Premiefond

Pr. 31.12.2016 er totalt premiefond på NOK 456 millioner. Det har i løpet av året vært mindre bevegelser på premiefondet. Bærum kommunes andel av premiefondet er NOK 448 millioner, resten er knyttet til tilhørende bedrifter.

3. Mål og resultater - kapitalforvaltning

3.1 Mål og strategi

Hovedmålsettingen for pensjonskassens kapitalforvaltning er å gi pensjonskassen høyest mulig langsiktig avkastning innenfor en klart definert risiko for pensjonskassens egenkapital og de forsikringsmessige forpliktelser. Forvaltningen må også sikre en likviditetsbeholdning som er stor nok til å møte de løpende utbetalingene.

Pensjonskassens kapital har en langsiktig horisont. Kapitalen skal danne grunnlaget for pensjonsutbetalinger langt frem i tid for dagens aktive medlemmer, samt sikre løpende utbetalinger for dagens pensjonister.

Kapitalforvaltningsstrategien må balansere forholdet mellom:

- Langsiktig høy avkastning for pensjonskassen;
- Konsekvensene av kortsiktige verdiendringer; og
- Hensynet til de til enhver tid gjeldende soliditetskrav

Styret har gitt føringer for hvordan pensjonskassens midler forvaltes for å sikre at:

- Selskapsporteføljen forvaltes forsvarlig
- De risikoer pensjonskassen er eksponert mot gjennom forvaltning av kapital i kollektivporteføljen er forsvarlig i forhold til pensjonskassens bufferkapital
- Kundens interesser blir ivaretatt på en betryggende måte

Pensjonskassens porteføljer består av selskapsporteføljen og kollektivporteføljen. Pensjonskassen har valgt å forvalte porteføljene separat.

3.2 Resultater

Styret er av den oppfatning at det er grunnleggende viktig for pensjonskassen å bygge buffere. Det er derfor gledelig å kunne konstatere at resultatene i 2016 er meget tilfredsstillende og bidrar til dette.

Pensjonskassen ønsker over tid å bygge kursreguleringsfondet opp til et nivå i størrelsesorden minimum 3-5 % av premiereserven. Pensjonskassen har ved utgangen 2016 NOK 200 millioner kroner i kursreguleringsfondet som utgjør om lag 3,3 % av premiereserven.

Videre har pensjonskassen som langsiktig målsetting å ha tilleggsavsetninger tilsvarende minimum to års rentegaranti. Ved utgangen av 2016 har pensjonskassen NOK 121 millioner kroner tilleggsavsetninger, som tilsvarer i underkant av ett års rentegaranti. Minstekravet til solvensmarginkapital skal være oppfylt til enhver tid. Ved utgangen av 2016 var solvensmarginkapitalen 399 % av solvensmarginkravet, mens myndighetskravet er 100 %.

Kollektivporteføljen

Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av de kontraktsfestede forpliktelser. Kollektivporteføljen er underlagt plasseringsbegrensninger iht. pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi.

Kollektivporteføljens avkastning per 31.12.2016 var 5,35 %, mot 0,64 % i 2015. Bokført avkastning ble 2,7 %. Resultatene er på alle områder bedre enn referanseindeksene.

Aksjeporteføljen var den beste bidragsyter med en avkastning på 12,41 %. Eiendomsfond var også en god bidragsyter med en avkastning på nesten 10 %. Obligasjonsporteføljen ga en avkastning på 3,21 %, mens avkastningen på den diskresjonære pengemarkedsporteføljen ble 2,95 %.

Valuta

Pensjonskassen har en strategi hvor alle investeringer i utenlandsk valuta sikres 100% mot norske kroner. Den norske kronen ble en del svakere etter det amerikanske valgte mot USD, GPD og EURO, men en valutasikret portefølje ga likevel en positiv avkastning på 5 % sammenlignet med usikret for året totalt sett.

Selskapsporteføljen

Selskapsporteføljen består av pensjonskassens ansvarlige kapital. Selskapsporteføljen er i hovedsak plassert i fast eiendom som leies ut til kommunen, og som dermed gir en stabil og god avkastning. Kapitalavkastningsrenten på selskapsporteføljen utgjorde i 2016 9,86 %, mot 6,47 % i 2015.

Tabell 6 gir følgende aktiva fordeling av kollektivporteføljen 31.12.2016:

Aktivaklasse	2016
Aksjer Norge	4,3 %
Aksjer Utland	15,8 %
Obligasjoner Norge	42,9 %
Obligasjoner Utland	13,2 %
Eiendom	6,9 %
Pengemarked	11 %
Rentefond	5,8 %
Bank	0,1 %
Totalt	100 %

4. Risikostyring

Det er helt vesentlig for pensjonskassen å ha kontroll på enhver risiko knyttet til pensjonskassens virksomhet. Pensjonskassen skal gjennom god risikostyring trygge pensjonskassens verdier for å oppnå pensjonskassens målsettinger. Pensjonskassen har i 2016 videreutviklet og forsterket prosesser for å identifisere, håndtere og følge opp risikoene slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med pensjonskassens risikovilje. Det er for første gang foretatt risikokartlegging ved bruk av risikomatrixemetodikk, og det er lagt frem en internkontrollrapport.

Pensjonskassen skal kun ta moderat risiko. Risikoen måles ved hjelp av bufferkapitalutnyttelse som beskriver hvor pensjonskassens totalrisiko står i forhold til pensjonskassens beregnede bufferkapital.

Den langsiktige målsettingen for pensjonskassen er at bufferkapitalutnyttelsen skal være under 100 %.

For å kvantifisere pensjonskassens totalrisiko og delrisikoer, benyttes Finanstilsynets stresstestmodeller. Styret benytter Stresstest I som sitt primære styringsparameter. Styret vil observere resultatene fra Stresstest II. Det er utarbeidet rammer for risikovilje for markedsrisiko, livsforsikringsrisiko, motpartsrisiko, operasjonell risiko og renterisiko.

Det er sannsynlig at det vil bli innført nye solvensregler for pensjonskasser med virkning fra 1. januar 2018. Styret har bestemt å overvåke situasjonen ut fra det nye forventete regelverket.

Tabell 7 viser pensjonskassens toleransegrensene for risiko og resultatet per 31.12.2016:

	Pensjonskassens soner			2016	
Bufferkapitalutnyttelse Stresstest I (hovedstresstest)	< 100 %	> = 100 %	> = 150 %	56 %	✓
Bufferkapitalutnyttelse Stresstest II	< 90 %	> = 90 %	> = 125 %	71 %	✓
Bufferkapitalutnyttelse for markedsrisiko	< 95 %	> = 95 %	> = 120 %	75 %	✓
Bufferkapitalutnyttelse for livsforsikringsrisiko	< 15 %	> = 15 %	> = 17,5 %	12 %	✓
Motpartsrisiko	< 3,0 %	> = 3,0 %	> 4,0 %	2,1 %	✓
Operasjonell risiko	< 2,5 %	> = 2,5 %	> = 3,5 %	1,7 %	✓
Renterisiko på forsikringsforpliktelsen	> 95 %	< = 95 %	< = 75 %	132 %	✓

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser for finansielle instrumenter, eiendom og valuta. Bufferkapitalutnyttelse for markedsrisiko er forholdet mellom tapspotensialet for markedsrisiko og bufferkapitalen.

Livsforsikringsrisiko

Forsikringsrisiko er risiko for at premier blir utilstrekkelig for den risiko som tegnes gjennom pensjonskassens avtaler. Bufferkapitalutnyttelse for livsforsikringsrisiko er forholdet mellom tapspotensialet for livsforsikringsrisiko og bufferkapitalen.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Pensjonskassen har motpartsrisiko ved investeringer i derivater og bankinnskudd, at reassurandører ikke kan dekke erstatningene ved katastrofer og at premier ikke blir betalt.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko, omdømmerisiko og enkelte elementer innenfor strategisk risiko.

Renterisiko på forsikringsforpliktelsen

Renterisiko på forsikringsforpliktelsen er forholdet mellom bufferkapital som er justert ved overgang til markedsrisiko og den faktiske bufferkapitalen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er knyttet til ekstraordinære utbetalinger og bortfall av innbetalinger.

5. Nøkkeltall

Tabell 8 nedenfor viser utviklingen av del sentrale økonomiske nøkkeltall for pensjonskassen:

(Alle tall oppgitt i millioner kroner)	2016	2015
Kollektivporteføljen, avkastning bokført	2,70 %	0,0 %
Kollektivporteføljen, avkastning verdjustert	5,35 %	0,64 %
Selskapsporteføljen, avkastning	9,86 %	6,47 %
Premiereserve	5 988	5 487
Kostnadsprosent av premiereserve	0,31 %	0,33 %
Sum eiendeler	7 764	6 924
Pensjonsutbetalinger	249	239
Egenkapital	935	814
Kursreguleringsfond	200	34
Tilleggsavsetninger	120	100
Risikoutjevningfond	1,9	0
Premiefond	456	455
Grunnlagsrente	2,39 %	2,62 %
Stresstest I	71 %	142 %
Stresstest II	56 %	86 %
Solvensmargin	399 %	342 %

6. Styrende organer og styringsdokumenter

6.1 Styrende organer

Pensjonskassen er en selveiende juridisk enhet og styret er pensjonskassens øverste organ.

Styret avholdt 10 styremøter i 2016, samt et heldags styreseminar. Det ble behandlet 102 saker.

Vedtektene for pensjonskassen, instruksene for styre og daglig leder angir ansvarsforholdet mellom styre og daglig leder, og alle disse dokumentene er revidert i 2016.

Styret har hatt særlig oppmerksomhet rettet mot kapitalforvaltningen, i tillegg til oppfølging av driften, risikostyring og etablering og endring av styringsdokumentasjon. Det er gjennomført styreevaluering,

og styret har samlet god kompetanse og erfaring på alle relevante områder for pensjonskassen.

6.2 Styringsdokumenter

De styrende dokumentene skal bidra til måloppnåelse, effektivitet og etterlevelse av lover og regler. De skal legge rammene for god styring og kontroll i pensjonskassen gjennom å klargjøre roller og ansvar mellom sponsor, styret og ledelse i pensjonskassen, samt tjenesteleverandører. De styrende dokumentene gir retningslinjer for bl.a. å redusere risiko for brudd på lover og regler, sikre høy kvalitet og sikkerhet i tjenestene, redusere operasjonell og finansiell risiko, samt sikre korrekt finansiell rapportering. Rammeverket består av fire nivåer av dokumentasjon.

	Strategi og retningslinjer	Fastsettes av
	<ul style="list-style-type: none"> • Overordnet strategi- og styringsdokument • Strategi for kapitalforvaltning inkludert likviditesstyring • Strategi for forsikring inkludert reassurans • Risikostrategi • Strategi for utkontraktering • Strategi for personopplysninger • Strategi for IKT • Akseptable risikonivåer • Etske retningslinjer • Retningslinjer for egnethetsvurderinger • Retningslinje for godtgjørelse 	Styret
	<ul style="list-style-type: none"> • Styringsstruktur for BKP • Rutine for risikovurdering 	Daglig leder

Styret i pensjonskassen har foretatt en revurdering av alle styringsdokumentene og etablert en rekke nye på nivå 1 og 2 i løpet av 2016. En egen strategi for risiko er under utarbeidelse.

Arbeidsprosesser og detaljerte dokumenter på nivå 3 og 4 ivaretas av tjenesteleverandørene som utførere av de fleste prosessene.

7. Disponering av årets totalresultat

Styret bekrefter at forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av regnskapet. Årsregnskapet er satt opp i samsvar med forskrift om årsregnskap av 20. desember 2011 nr. 1457 fastsatt av Finansdepartementet med hjemmel i lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap.

Pensjonskassen oppnådde et totalresultat på NOK 121,4 millioner kroner.

Styret vedtar at av resultatet på NOK 121,4 millioner kroner disponeres NOK 1,9 millioner kroner til risikoutjevningfond. De resterende NOK 119,5 millioner overføres til annen opptjent egenkapital.

Fra venstre:

Daglig leder i Bærum Kommunale Pensjonskasse, **Jørn Jevne**
Observatør **Elisabeth Sageng**, Enhetsleder Serviceenheten Bærum Kommune
Styremedlem **Marit E. Aasen**, Fagsjef Telenors Pensjonskasse
Styreleder **Ida Espolin Johnson**, Partner - Arntzen de Besche Advokatfirma AS
Varamedlem **Randi Brekke**, vara for Trygve R. Bjerke (som ikke var til stede)
Styremedlem ansatt-representant, **Bjørn Martin Johnsen**, Leder Fagforbundet Bærum
Nestleder **Tore H. Eilertsen**, Head of Group Treasury DNV GL Group

Fra styremøte 7. februar 2017

8. Framtidsutsikter

Styret er meget godt fornøyd med de resultatene som er oppnådd i 2016 og utviklingen i pensjonskassen og takker administrasjonen for godt arbeid.

Styret har hatt fokus på å styrke soliditeten for å oppnå ønsket risikoevne. Etter et krevende år i 2015, er pensjonskassens økonomiske stilling kraftig forbedret gjennom 2016. Endringene i uførepensjon har frigjort midler i pensjonskassen. Deler av denne kapitalen er brukt til å redusere all opptjening med grunnlagsrente 3 % til 2,5 %. Gjennomsnittlig grunnlagsrente går dermed ned fra 2,62 % til 2,39 %, noe som vil bedre pensjonskassens evne til å generere overskudd i fremtiden. Styrets langsiktige strategi er fortsatt å sørge for høyest mulig langsiktig avkastning innenfor en klart definert risiko.

Det er et overordnet mål å levere de avtalte pensjonsprodukter på en konkurransedyktig måte gjennom effektiv drift og med et høyt servicenivå. Styret finner det tilfredsstillende at tjenestene og servicen til både Bærum kommune, bedriftene i

ordningen og de enkelte aktive og pensjonister har forbedret seg i løpet av 2016. Per i dag er alle disse tjenestene utkontraktet. Styret startet en prosess høsten 2016 for å vurdere om organiseringen er optimal. Denne prosessen vil fortsette i 2017. Styret holder seg også løpende orientert om markedet på leverandørsiden.

En arbeidsgruppe i Arbeids- og sosialdepartementet la i desember 2015 fram en rapport om ny pensjonsordning i offentlig sektor som kan føre til store endringer av offentlig tjenstepensjon. Styret følger nøye med på utviklingen og fremdriften av dette utredningsarbeidet som vil være av stor betydning for pensjonskassen.

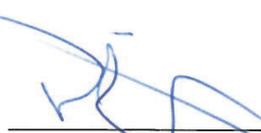
Høsten 2016 ble det lagt fram forslag til nye kapitalkrav for pensjonskasser. Forslaget er for tiden ute på høring og reglene forventes å tre i kraft fra 1.1.2018. Det er startet et arbeid med å utrede og vurdere ulike modeller for egenkapitalen for at pensjonskassen kan tilpasse seg disse nye reglene.

Sandvika, 21. mars 2017

Styret for Bærum kommunale pensjonskasse

Ida Espolin Johnson
Styrets leder

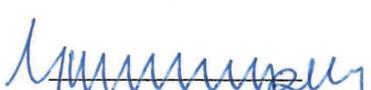
Tore H. Eilertsen
Styrets nestleder

Marit E. Aasen
Styremedlem

Trygve R. Bjercke
Styremedlem

Bjørn M. Johnsen
Styremedlem

Jørn Jevne
Daglig leder

Resultatregnskap

	Note	31.12.2016	31.12.2015
TEKNISK REGNSKAP			
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto	26	580 348 801	452 623 504
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier	20	-147 500	-112 000
1.3 Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	95 176 309	5 164 653 795
Sum premieinntekter for egen regning		675 377 610	5 617 165 299
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		96 106 658	82 935 338
2.4 Verdiendringer på investeringer		166 485 106	33 620 770
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	32	63 603 828	-83 319 835
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		326 195 592	33 236 273
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		3 416 522	169 346
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner			
5.1.1 Brutto	31	-249 347 727	-238 997 583
Sum pensjoner		-249 347 727	-238 997 583
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.			
6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto	22	-501 470 720	-5 487 015 445
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	22	-10 933 821	-100 448 524
6.3 Endring i kursreguleringsfond	22	-166 485 106	-33 620 770
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.			
6.4.1 Endring i premiefond	22	-9 208 498	-8 567 005
6.5 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	0	100 448 524
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-688 098 145	-5 529 203 220
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader	11	-2 262 816	1 552 752
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-12 602 671	-12 292 431
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-14 865 487	-10 739 679
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader		-74 165	-43 515
11. Resultat av teknisk regnskap		52 604 200	-128 413 078

Resultatregnskap

	Note	31.12.2016	31.12.2015
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1 427 498	29 466
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		48 161 744	47 321 902
12.4 Verdiendringer på investeringer		406 947	-603 843
12.4 Verdiendringer på investeringseiendom	12	36 000 000	16 458 425
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	32	48 877	1 560 951
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		86 045 067	64 766 901
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	11	0	12 193
14.2 Andre kostnader		0	-2 938
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		0	9 255
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		86 045 067	64 776 155
16. Resultat før skattekostnad		138 649 267	-63 636 922
17. Skattekostnader	4	-17 276 558	0
18. Resultat før andre resultatkomponenter		121 372 709	-63 636 922
19. Andre resultatkomponenter		0	0
20. Totalresultat		121 372 709	-63 636 922
Overført til risikoutjevningfond		1 881 115	0
Overført til annen opptjent egenkapital		119 491 594	-63 636 922
Sum overføringer		121 372 709	-63 636 922

Balanse

	Note	31.12.16	31.12.15
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
2. Investeringer			
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
2.1.1 Investeringseiendommer	12	849 500 000	813 500 000
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	7	98 798 478	5 933 630
2.4.3 Utlån og fordringer		5 307 014	18 785
Sum investeringer		953 605 492	819 452 415
3. Fordringer			
3.2 Andre fordringer		0	1 955 536
Sum fordringer		0	1 955 536
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank		43 332 273	25 588 945
Sum andre eiendeler		43 332 273	25 588 945
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		416 414	345 274
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		416 414	345 274
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		997 354 179	847 342 171
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	6	1 801 067 136	1 643 470 393
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	7	4 743 095 901	4 313 790 744
6.4.3 Utlån og fordringer		217 440 284	119 459 439
6.4.4 Finansielle derivater	8	5 610 418	0
Sum investeringer i kollektivporteføljen		6 767 213 739	6 076 720 576
SUM EIENDELER		7 764 567 918	6 924 062 747

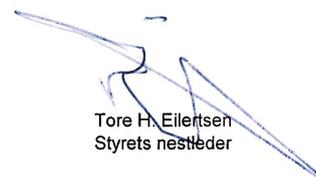
Balanse

	Note	31.12.16	31.12.15
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
10. Innskutt egenkapital	14	877 600 000	877 600 000
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond	22	1 881 115	0
11.2 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital		55 854 671	-63 636 922
Sum opptjent egenkapital		57 735 786	-63 636 922
13. Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve mv.	22, 24	5 988 486 165	5 487 015 445
13.2 Tilleggsavsetninger	22, 24	120 662 422	100 448 524
13.3 Kursreguleringsfond	22, 24	200 105 876	33 620 770
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner	22, 24, 25	456 078 161	455 635 837
Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser	22, 24	6 765 332 624	6 076 720 576
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	5	17 276 558	0
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser		519 557	3 296 085
Sum avsetninger for forpliktelser		17 796 115	3 296 085
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater	8	44 926 420	29 504 615
BALANSE		31.12.16	31.12.15
16.3 Andre forpliktelser		1 176 973	578 393
Sum forpliktelser		46 103 392	30 083 008
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		7 764 567 918	6 924 062 747

Sandvika, 21. mars 2017

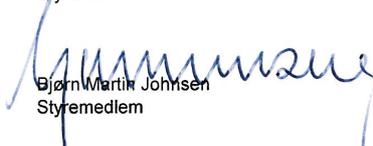
I styret for Bærum kommunale pensjonskasse

Ida Espolin Johnson
Styrets leder

Tore H. Eilertsen
Styrets nestleder

Marit E. Aasen
Styremedlem

Trygve R. Bjercke
Styremedlem

Bjørn Martin Johnsen
Styremedlem

Jørn Jevne
Daglig leder

Oppstilling av endring i egenkapital

	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko-utjevning-fond	Opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2014	0	0	0	0	0
Resultat før andre resultatkomp.			-63 636 922	-63 636 922	-63 636 922
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			-63 636 922	-63 636 922	-63 636 922
Endring i risikoutjevningfond		0	0	0	0
Sum disponeringer		0	-63 636 922	-63 636 922	-63 636 922
Endring i innskutt egenkapital	877 600 000				877 600 000
Egenkapital pr. 31.12.2015	877 600 000	0	-63 636 922	-63 636 922	813 963 078
Resultat før andre resultatkomp.			121 372 709	121 372 709	121 372 709
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			121 372 709	121 372 709	121 372 709
Endring i risikoutjevningfond		1 881 115	-1 881 115	0	0
Sum disponeringer		1 881 115	119 491 594	121 372 709	121 372 709
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.2016	877 600 000	1 881 115	55 854 671	57 735 786	935 335 786

Kontantstrømoppstilling

	2016	2015
Innbetalte premier	550 540 524	385 506 840
Utbetalt gjenforsikring	-147 500	-112 000
Utbetale pensjoner	-188 397 497	-321 016 128
Innbetalinger refusjoner	31 185 504	22 773 432
Utbetalinger refusjoner	-18 681 462	-13 463 185
Innbetalinger vedrørende driften	52 375 462	45 374 116
Innbetalinger ved tilflytning	95 176 309	5 265 102 319
Innbetalinger av renter	68 698 188	56 809 902
Utbetalinger av renter	0	-46 453
Innbetalinger av utbytte	16 917 851	8 611 381
Utbetalinger vedrørende drift av eiendommene	-351 149	-7 750
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-17 761 516	-7 198 282
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	589 554 714	5 442 334 193
Realisert gevinst ved salg av investeringer	64 308 206	-97 534 644
Realisert tap ved salg av investeringer	-655 501	15 775 761
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	-655 351 925	-5 412 159 008
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-591 699 220	-5 493 917 891
Innbetaling av kjernekapital	0	100 000 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	0	100 000 000
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	-2 144 506	48 416 302
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	48 416 302	0
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	46 271 796	48 416 302

Noter

Bærum kommunale pensjonskasse

NOTE 1: REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapsforskriften

Regnskapet er satt opp i henhold til forskrift av 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt av inntekt, formuesskatt og utsatt skatt.

Utsatt skatt er beregnet på forskjellen mellom de regnskapsmessige og de skattemessige verdiene i regnskapet. Pensjonskassen fører ikke utsatt skattefordel, men utsatt skatteforpliktelse. Den utsatte skatteforpliktelsen gir uttrykk for den potensielle betalbare skatten som oppstår ved en realisasjon av balansepostene til balanseførte verdier.

Forsikringsmessige forhold

Regnskapsstandarden IFRS 4 omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Pensjonskassens forsikringskontrakter omfattes av standarden. De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er forankret i norsk særlovgivning.

I overensstemmelse med forsikringsvirksomhetsloven er pensjonskassens forvaltningskapital delt inn i en kollektivportefølje og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte forpliktelser, dvs. summen av de forsikringsmessige forpliktelsene og risikoutjevningfondet. Selskapsporteføljen vil bestå av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld.

Etter årets disposisjoner rebalanseres balansen slik at kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene og risikoutjevningfondet.

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie. Forhåndsprising av premie for rentegaranti, administrasjon og fortjeneste er inkludert i premieinntektene.

Utbetalte erstatninger

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte pensjoner fratrukket fraflyttede premiereserver og endring i erstatningsavsetning. Avsetninger gjøres for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve m.v. ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsmessige avsetninger tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsmessige avsetninger. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre inntekter og kostnader.

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene. Avkastning på risikoutjevningfondet føres under overføringer.

Premiereserve mv.

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler. Premiereserven inneholder også de beregnede erstatningsavsetningene.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser. Premietariffene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven.

Noter

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har pensjonskassen anledning til å foreta tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til 12% av premiereservene.

Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkeltes kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra sponsor og tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst / tap på finansielle eiendeler i kollektivporteføljen til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle eiendeler viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet. Dersom finansielle eiendeler vurderes til å ha et konstatert varig verditap blir verdiendringen på disse papirene resultatført.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet til risikoutjevningfond for dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen, men ikke som ansvarlig kapital ved egenkapitalberegningen.

Tilstrekkelighetstest

I henhold til IFRS 4 skal en tilstrekkelighetstest utføres for å kontrollere om nivået på avsetningene til premiereservene står i forhold til forpliktelsene ovenfor kundene. Eventuelt negativt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for uavløpt risiko (premieavsetning).

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markedsplass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi i henhold til VPS eller ligningskurser. For en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, anvendes salgskurs.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, reduseres eiendelens balanseførte verdi. Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og gjeld

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier;

- til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen og måles til virkelig verdi
- investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost

Derivater

Et derivat er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av IAS 39, og som har alle de tre følgende kjennetegn:

1. Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt "underliggende").
2. Det kreves ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer.
3. Det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt.

Derivater måles til virkelig verdi.

Investeringseiendommer

Eiendommer som leies ut er klassifisert som investeringseiendommer etter IAS 40.

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Verdien vurderes på rapporteringstidspunkt. Endringer i verdi føres over resultatregnskapet.

Noter

NOTE 2: OVERFØRING AV PREMIERESERVER/TILLEGSAVSETNINGER

	2016		2015	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Linje 1.3 gjelder overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	95 176 309	534	5 164 653 795	30 720
Linje 5.2 Gjelder overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og tilleggsavsetninger til andre forsikringsforetak/pensjonsforetak av enkeltpersoner fra pensjonskassen ved fratredelse	0	0	0	0
Linje 6.5 Gjelder overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	0	0	100 448 524	8 875

NOTE 3: REVISJONSHONORAR

(beløp i hele kroner inkl. mva)	2016	2015
Lovpålagt revisjon	290 000	93 750
Andre attestasjonstjenester	0	0
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester utenfor revisjon	514 194	0
Sum	804 194	93 750

Honorar for lovpålagt revisjon består av avregning av revisjonshonorar for 2015 og fakturert akonto for 2016, samt tilleggsarbeid ved regnskapsmessige vurderinger. Honoraret for andre tjenester utenfor revisjon består av honorarer knyttet til workshop vedrørende internkontroll, rådgivning og implementering av internkontroll.

NOTE 4: SKATTEKOSTNAD

	2016	2015
Resultat før skattekostnad	138 649 267	-63 636 922
+/- Permanente forskjeller	95 000	98 061
+/- Endring i midlertidige forskjeller	-34 028 179	-32 962 800
Tilbakeføring av urealiserte gevinster/tap	-166 892 052	-33 016 927
- Fremførbart underskudd	0	0
Årets skattegrunnlag	-62 175 965	-129 518 588
Skattesats	25 %	27 %
Skatt	0	0
+/- Kildeskatt	0	0
Formuesskatt	0	0
Betalbar skatt	0	0
Skattekorreksjoner tidligere år	0	0
Utsatt skatt netto endring	17 276 558	0
Skattekostnad	17 276 558	0

NOTE 5: UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT

	2016		2015		Netto endring
	Skatte-økende	Skatte-reducerende	Skatte-økende	Skatte-reducerende	
Midlertidige forskjeller					
Risikoutjevningssfond	1 881 115		0		1 881 115
Investerings eiendom	65 109 864		32 962 800		32 147 064
Sum midlertidige forskjeller	66 990 979	0	32 962 800	0	34 028 179
Fremførbart underskudd	0	195 715 713	0	133 539 748	-62 175 965
Midlertidige forskjeller omløpsmidler	199 712 082	0	32 413 083	0	167 298 999
Netto midlertidige forskjeller	266 703 061	195 715 713	32 962 800	133 539 748	139 151 213
Risikoutjevningssfond - beregner ikke utsatt skatt	-1 881 115		0		-1 881 115
Utligning	-195 715 713	-195 715 713	-32 962 800	-32 962 800	0
Fører ikke utsatt skattefordel	0	0	0	-100 576 948	-100 576 948
Grunnlag balanseføring	69 106 234	0	0	0	36 693 150
Skattesats	25 %	25 %	25 %	25 %	
Utsatt skatt/skattefordel	17 276 558	0	0	0	17 276 558
Begrensning i utsatt skattefordel	0	0	0	0	0
Endring utsatt skatt/skattefordel	17 276 558	0	0	0	17 276 558

NOTE 6: AKSJER OG ANDELER

	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Norske fondsandeler				
Storebrand Aksje Innland	2 179,0326	78 590 223	89 766 964	2
Storebrand Optima Norge	3 170,0858	86 760 247	101 023 264	2
Storebrand Global Indeks I	240 890,2899	453 765 107	527 858 284	2
Storebrand Global Multifaktor	281 515,5365	446 554 585	543 026 013	2
Storebrand Indeks Norge	73 081,8899	79 872 946	91 470 221	2
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	384 202 419,0000	417 020 953	447 922 390	2
Sum norske fondsandeler		1 562 564 060	1 801 067 136	

Totalt aksjer og aksjefondsandeler		1 562 564 060	1 801 067 136
Herav børsnoterte norske		1 145 543 108	1 353 144 746
Herav børsnotert utenlandske			0

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Selskapsportefølje	0
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Kollektivportefølje	1 801 067 136
Sum		1 801 067 136

Noter

NOTE 7: SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Obligasjoner og Certifikater til virkelig verdi	Sertifikater	Obligasjoner	SUM	Nivå
Virkelig verdi	52 968 521	3 443 626 542	3 496 595 064	
Herav børsnotert	0	3 317 938 973	3 317 938 973	1
Herav ikke børsnotert	52 968 521	125 687 569	178 656 091	2
Anskaffelseskost	53 008 353	3 452 881 278	3 505 889 631	
Pålydende verdi	53 000 000	3 440 000 000	3 493 000 000	
Opptjente ikke forfalte renter	390 741	7 850 990	8 241 732	
Sum grunnlag for sektorfordeling og valutafordeling	53 359 262	3 451 477 533	3 504 836 795	
Selskapsobligasjoner	16 990 368	2 251 993 854	2 268 984 222	
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	35 978 153	18 480 582	54 458 735	
Verdipapiriserte obligasjoner	0	1 173 152 106	1 173 152 106	
Sum	52 968 521	3 443 626 542	3 496 595 064	
Modifisert durasjon	0,45	0,18	0,64	
Gjennomsnittlig effektiv rente (basert på virkelig verdi)	1,47 %	1,50 %	2,97 %	
NOK	53 359 262	3 451 477 533	3 504 836 795	

Rentefond i kollektivporteføljen	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Storebrand Global Kreditt IG	405 802,8074	456 539 016	462 088 123	2
Storebrand Global Obligasjon	36 109,6006	379 203 281	398 309 303	2
Storebrand Rente+	368 452,3925	380 273 565	377 861 679	2
Sum rentefond		1 216 015 862	1 238 259 106	

Sum obligasjoner, sertifikater og andeler 4 743 095 901

Rentefond i selskapsporteføljen	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Storebrand Likviditet	9 849,9470	98 995 374	98 798 478	2
Sum rentefond		98 995 374	98 798 478	

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets observerte markedskurs. For rentepapirer uten observerte markedskurs er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kreditrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekt.

Obligasjoner og sertifikater er verdsatt til børskurs, offentlig kursliste eller siste kjente omsetningsverdi. Virkelig verdi inkluderer opptjente ikke forfalte renter

2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	98 798 478
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	4 743 095 901
Sum	4 841 894 379

NOTE 8: FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater som måles til virkelig verdi	Netto nominelt volum	Brutto nominelt volum	Markedsverdi	Nivå
Renteswapper	2 696 000 000	2 696 000 000	5 610 418	2
Sum rentederivater	2 696 000 000	2 696 000 000	5 610 418	
Valutaterminer	-978 995 878	995 311 700	-44 926 420	2
Sum valutaderivater	-978 995 878	995 311 700	-44 926 420	
Sum derivater	1 717 004 122	3 691 311 700	-39 316 002	

6.4.4 Finansielle derivater	5 610 418
16.1 Finansielle derivater	44 926 420

Finansielle derivater er knyttet til underliggende størrelser som ikke balanseføres. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til nominelt beløp (volum). Nominelt beløp beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater og er et uttrykk for omfang og risiko i derivat-posisjonene. Brutto nominelt beløp gir et uttrykk for omfanget, mens netto nominelt beløp gir et bilde av derivatets risikoposisjon.

NOTE 9: VALUTA

Omløpsporteføljer	Eiendeler	Gjeld	Netto Eiendeler	Valutaterminer	Nettoposisjon i valuta	Nettoposisjon i NOK
EUR	0	0	0	-17 604 709	-17 604 709	-159 833 153
GBP	0	0	0	-7 156 460	-7 156 460	-76 117 038
JPY	0	0	0	-1 409 188 954	-1 409 188 954	-103 998 892
NOK	3 965 959 607	0	3 965 959 607	978 400 527	4 944 360 134	4 944 360 134
USD	0	0	0	-79 391 459	-79 391 459	-683 377 865
Sum Omløpsporteføljer				-534 941 055	3 431 018 551	3 921 033 187

* Valutanoten viser balansen fordelt på valuta. Valutakontraktene er sikring av underliggende investeringer i fond nominert i NOK og evt. direkte investeringer i utenlandsk valuta.

Noter

NOTE 10: RENTEFØLSOMHET

Omløpsmidler	Opptil 1 måned	1 til 3 måneder	3 måneder til 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Totalt
EUR	136 682	71 184	-19 057	-3 571 011	-16 187 128	-19 569 330
CAD	2 288	0	0	0	-370 093	-367 805
GBP	39 398	0	0	-123 091	-2 974 567	-3 058 260
USD	204 453	633 769	-60 525	-4 397 470	-12 129 987	-15 749 761
AUD	2 537	0	0	0	-287 174	-284 637
NOK	-773 300	-2 482 196	-5 521 564	-54 963 325	0	-63 740 384
JPY	76 859	-5 541	0	-483 311	-7 790 073	-8 202 065
DKK	259	0	0	0	-89 852	-89 593
SEK	64	0	0	-2 704	0	-2 640
SUM	-310 759	-1 782 783	-5 601 146	-63 540 912	-39 828 874	-111 064 475

Anleggsmidler						
NOK	0	0	0	0	-3 721 965	-3 721 965
SUM	0	0	0	0	-3 721 965	-3 721 965

Rentefølsomhet er et måletall for renterisiko som tar utgangspunkt i hvordan rentendringer påvirker markedsverdien til obligasjoner, rentederivater og andre rentefølsomme finansielle poster. Denne oversikten viser hvordan verdiene til finansielle omløpsmidler pr. 31.12. ville blitt påvirket av økning i renten med 1 prosentpoeng.

NOTE 11: FORVALTNINGSHONORARER

Sum forvaltningshonorarer belastet direktei fond	4 179 894
9.1 Forvaltningskostnader	2 262 816
14.1 Forvaltningskostnader	0
Sum forvaltningshonorarer	6 442 710

NOTE 12 INVESTERINGSEIENDOM

Dønski Barnehage, Dønskiveien 43c (Gnr. 80 og 84, Bnr. 46 og 306, 1346 Gjøttum) ligger sentralt på Dønski, rett nord for Sandvika. Dønski er hovedsakelig ett boligområde. Bygningen ble oppført i 2010-2011 over to etasjer. Bebyggelsens underetasje består i hovedsak av en treningshall, treningsrom, garderobes, toaletter, dusjanlegg og badstue.

Første etasje er hovedsakelig henført til lekerom, kjøkken/matlager, garderobes og våtrom

Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet BER Verdivurdering AS til å takserer eiendommen til markedsverdi.

Løkeberg skole, Bærumsveien 326-340 (Gnr. 5, Bnr. 124, 1344 Haslum) ligger på Løkeberg. Tomten er i dag bebygget med fem bygninger, skolegård, parkeringsplass, gruslagt fotballbane, asfaltert basketbane, samt en liten garasje.

Bygningen ble oppført i 1997 med grunnmur og hovedkonstruksjoner i betong. Bebyggelsen er tilknyttet fjernvarme og har balansert ventilasjon.

Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet BER Verdivurdering AS til å takserer eiendommen til markedsverdi.

Kommunegården Bærum, Arnold Haukelands plass 10 (Gnr. 52, Bnr. 127, 1338 Sandvika) ligger meget sentralt i Sandvika sentrum.

Deler av bebyggelsen er beliggende idyllisk til ut mot Sandvikselven, mens den mot sør og vest grenser mot motorveien E18 og andre trafikkerte veistrekkninger

Eiendommen ble oppført i 1992-1993, spesielt tilpasset Bærum kommune. Eiendommen består hovedsakelig av kontorer for ulike kommunale funksjoner.

Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet BER Verdivurdering AS til å takserer eiendommen til markedsverdi.

	Dønski Barnehage	Løkeberg skole	Kommunegården i Bærum	Sum
Inngående balanse	52 000 000	231 500 000	530 000 000	813 500 000
Årets tilgang / avgang	0	0	0	0
Justering til virkelig verdi	4 000 000	13 000 000	19 000 000	36 000 000
Andre endringer	0	0	0	0
Utgående balanse	56 000 000	244 500 000	549 000 000	849 500 000
2.1.1 Investeringseiendommer	Selskapsportefølje			849 500 000
6.1.1 Investeringseiendommer	Kollektivportefølje			0
Sum				849 500 000

Noter

NOTE 13: STRESSTEST

For å investere i aksjer og obligasjoner er det påkrevet at pensjonskassen er i besittelse av finansiell bufferkapital for å motstå store markedssvingninger.

	2016	2015
Renterisiko	0	8 435 691
Aksjerisiko	511 086 033	537 445 425
Eiendomsrisiko	324 355 598	258 579 959
Valutarisiko	7 765 665	459 755
Spreadrisiko	236 677 628	236 894 524
Konsentrasjonsrisiko	13 613 181	9 078 899
Korrelasjonsgevinst- markedsrisiko	-123 743 010	-114 589 252
Forsikringsrisiko	477 945 126	133 807 249
Motpartsrisiko	21 964 326	17 357 749
Korrelasjon- total risiko	-279 293 740	-104 208 998
Tapspotensial for operasjonell risiko	27 771 340	27 360 000
Samlet risiko	1 218 142 148	1 010 621 000

1. Det er lagt til grunn skifte i rentekurven på 1,5 %-poeng på omløpsobligasjonene
2. Det er lagt til grunn en verdiendring på norske og utenlandske aksjer på -20%
3. Det er lagt til grunn en verdiendring på -12%
4. Basert på kreditt-rating med tilhørende spreadrisiko pr. risikoklasse

Pensjonskassens soliditetssituasjon viser pr 31.12

Fri egenkapital +bufferkapital	1 704 178 319	709 303 007
Stresstesttap	1 218 142 148	1 010 621 000
Overdekning	486 036 171	-301 317 993

Bufferkapitalutnyttelse	71,48 %	142,48 %
--------------------------------	----------------	-----------------

NOTE 14: INNSKUTT EGENKAPITAL

Antall innskuddsbevis	1
Beløp pr. innskuddsbevis	
Kontantinnskudd	100 000 000
Tinginskudd eiendommer	777 600 000
Sum innskutt egenkapital pr. 31.12	877 600 000

NOTE 15: KAPITALAVKASTNINGSRENTE

	2016	2015
Kapitalavkastningsrente rente etter Dietz formel	2,70 %	0,05 %
Verdijustert kapitalavkastningsrente	5,35 %	0,64 %
Kapitalavkastningsrente på selskapsporteføljen	9,86 %	6,47 %

NOTE 16: RESULTATANALYSE

	2016	2015
Renteresultat	10 933 821	-141 423 673
Risikoresultat	32 509 146	0
Administrasjonsresultat	418 266	-237 895
Sum	43 861 233	-141 661 568
Rentegarantipremie	42 386 886	5 654 707
Fortjenestepremie	7 921 356	7 593 782
Sum Teknisk resultat*	94 169 475	13 248 489

* Sum teknisk resultat er før overføring til/fra tilleggsavsetninger, risikoutjevnsfond og overføring til forsikringskontrakter. Renteresultat som følge av at årets netto bokførte finansinntekter avviker fra forutsetningene i premietariffen
Risikoresultat som følge av at død og uføretillfeller i perioden avviker fra forutsetningene i premietariffen
Administrasjonsresultat som følge av at faktiske administrasjonskostnader avviker fra forutsetningene i premietariffen.

NOTE 17: ANTALL ANSATTE

Pensjonskassen har 1 ansatt.

NOTE 18: GODTGJØRELSE TIL STYRET OG DAGLIG LEDER.

	Beløp
Daglig leder:	
Lønn	1 224 683
Andre godtgjørelser	5 796
Pensjonspremie	205 831
Styret:	
Ida Espolin Johnson	162 008
Tore E. Eilertsen	92 756
Bjørn Martin Johnsen	69 432
Marit Elisabeth Aasen	69 432
Trygve R. Bjercke	69 432
Randi Wergeland Brekke	45 000
Zlata Ljubivic	45 000
Anne Johnsrud Hagen	35 000
Jan-Bendix Byhring	35 000
Anne Grete Steinkjær	30 000

Ingen av styrets medlemmer eller daglig leder har lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser i pensjonskassen.
Pensjonskassen har en ansatt.

Noter

NOTE 19: TILSTREKKELIGHETSTEST

Nytt dødelighetsgrunnlag ("K2013") er fullt finansiert.

For øvrig vurderer aktuar grunnlaget for de forsikringsmessige avsetninger som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lov og forskrifter.

NOTE 20: REASSURANSE

Pensjonskassen har inngått avtale om katastrofereassurans. Reassurandørens kapasitet er 190 mill kr og pensjonskassens egenregning er 10 mill kr.

Reassurandør er QBE Syndicate, via AoN, med Security Rating "A+".

NOTE 21: FORUTSETNINGENE FOR FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

Premiereserve er avsatt på beregningsgrunnlag "K2013FT".

Pensjonskassen var fullt oppreservert ved etablering av pensjonskassen 01.01.2015.

Grunnlagsrente er 2,550 % i gjennomsnitt pr 31.12.2016 før omlegging til redusert grunnlagsrentenivå.

Grunnlagsrente er 2,396 % i gjennomsnitt pr 31.12.2016 etter omlegging til redusert grunnlagsrentenivå .

NOTE 22: ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

	Premiereserve mv.	Tilleggsavsetning	Kursregulerings- fond	Premiefond	Totalt	Risikoutjevsnings-fond
1. Inngående balanse	5 487 015 445	100 448 524	33 620 770	455 635 837	6 076 720 576	0
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
2.1 Netto resultatførte avsetninger (resultatpost 6 samt del av resultatpost 5.2.1)	501 470 720	10 933 821	166 485 106	9 208 498	688 098 145	0
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)	0	0	0	0	0	0
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)	0	0	0	0	0	0
2.4 Annen tilordning av overskudd (resultatpost 8.3)	0	0	0	0	0	0
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter (del av resultatpost 9.8)	0	0	0	0	0	0
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	501 470 720	10 933 821	166 485 106	9 208 498	688 098 145	0
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
3.1 Overføringer mellom fond	0	0	0	-9 361 413	-9 361 413	1 881 115
3.2 Overføringer til/fra selskapet	0	9 280 077	0	595 239	9 875 316	0
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	0	9 280 077	0	-8 766 173	513 904	1 881 115
4. Utgående balanse	5 988 486 165	120 662 422	200 105 876	456 078 161	6 765 332 624	1 881 115

NOTE 23: BESTAND, ANTALL MEDLEMER

	Bærum kommune	Asker og Bærum Vannverk	Bærum kommunale eiendomsselskap	Sum
Antall aktive medl (ekskl uføre)	8 766	13	0	8 779
Antall pensjonister	2 986	4	50	3 040
herav uførepensjonister	667	2	0	669
herav alderspensjonister	1 938	2	26	1 966
herav ektefellepensjonister	361	0	24	385
herav barnpensjonister	20	0	0	20
Antall oppsatte (inkl. løpende)	20 428	5	44	20 477
Sum	32 180	22	94	32 296

NOTE 24: FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

	Kollektive ordninger	Oppsatte rettigheter	Sum
Premiereserve	4 689 301 071	1 299 185 094	5 988 486 165
Tilleggsavsetninger	120 662 422		120 662 422
Premiefond	456 078 161		456 078 161
Kursreguleringsfond	200 105 876		200 105 876
Sum	5 466 147 530	1 299 185 094	6 765 332 624

NOTE 25: PREMIEFOND FORDELT PR SELSKAP

	Bærum kommune	Asker og Bærum Vannverk	Bærum kommunale eiendomsselskap	Sum
Inngående balanse	448 199 852	4 408 906	3 027 079	455 635 837
Innbetalinger	23 311			23 311
Premiefritak	20 431 567	8 069	7 231	20 446 867
Premiefritak belastet premiefond	-20 431 567	-8 069	-7 231	-20 446 867
Tilbakeført premie	2 172			2 172
Overføringer		136 479		136 479
Fra KLP	433 277			433 277
Garantert rente	9 058 092	89 791	60 615	9 208 498
Uttak fra premiefond	-9 178 016	-30 870	-152 527	-9 361 413
Årets resultat tilført premiefond	0	0	0	0
Premiefond UB	448 538 688	4 604 307	2 935 167	456 078 161

	2016	2015
Premiefond	456 078 161	455 635 837
Årets premie (premietilskudd)	580 348 801	452 623 504
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	0,8	1,0
Premiefondet i % av ordinær premie	78,6 %	100,7 %

Noter

Premiefondets anvendelse de siste 5 år

	2016	2015
Inngående balanse	456 635 837	0
Sum premie	-580 348 801	-580 348 801
Innbetalt premie	571 147 178	558 581 840
Tilflytting/Fraflytting	433 277	468 769 654
Tilbakeført premie	2 172	66 138
Garantert rente	9 208 498	8 567 005
Premiefrikat	0	0
Resultatdisponering (til/fra fond)	0	0
Utgående balanse	456 078 161	455 635 837

NOTE 26: FORFALTE PREMIER

	2016	2015
Terminpremie 01.01	228 677 623	217 402 851
Premie for inn og utmeldinger	13 617 895	10 156 808
Terminpremie lønnsendring	9 928 569	7 433 970
Engangspremie lønnsregulering	82 190 039	55 747 853
Øvrig engangspremie aktive	1 143 882	9 773 908
Engangspremie for regulering av løpende pensjoner	65 287 424	35 448 578
Engangspremie for regulering av oppsatte rettigheter	35 481 596	14 093 204
Premie for bruttogaranti	39 579 783	52 200 084
Engangspremie for AFP 65-67	25 349 763	11 030 511
Administrasjonspremie	9 230 924	7 213 132
Premie for kapitalforvaltning	6 647 410	4 523 765
Premie for rentegaranti	42 386 886	5 654 707
Fortjenestemargin	7 921 356	7 593 782
Termin tillegg	2 981 335	2 834 454
Tilbakeført premie v/ overføring	0	0
Tilbakeført premie v/ død	-63 828	-22 634
Premiefrikat for "gamle" uføre	20 446 865	19 804 578
Sum	580 348 801	452 623 504

NOTE 27: SOLVENSMARGIN

	2016	2015
Solvensmargin kapital:	994 529 543	806 948 419
Solvensmargin krav:	249 413 588	235 770 053
Solvensmarginprosent:	398,7 %	342,3 %

NOTE 28: TYPE PENSJONSORDNING.

Pensjonsordningen ble opprettet 1. januar 2015.

NOTE 29: BESKRIVELSE AV PENSJONSUTVEISENE

Pensjonsordningen er en offentlig kollektiv pensjonsordning som følger forsikringsvilkårene og vedtekter for offentlige tjenestepensjonsordninger (TPO) avtalt i Hovedtariffavtalen i kommunal sektor.

NOTE 30: TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

	2015	
Innbetalinger:		
Bærum kommune	546 816 587	Premie
Asker og Bærum Vannverk IKS	1 813 593	Premie
Bærum Kommunale Eiendomsselskap AS	2 062 870	Premie
Bærum kommune	60 479 360	Husleie
Bærum Kommune	4 323 873	Obligatoriske kostnader (tilskudd sikringsordningen osv)
Asker og Bærum Vannverk IKS	13 720	Obligatoriske kostnader (tilskudd sikringsordningen osv)
Utbetalinger:		
Storebrand Pensjonstjenester AS	8 430 880	Administrasjon, aktuærtjenester og utgiftsrefusjon
Bærum Kommunale Pensjonistforening	21 500	Tilskudd
Bærum kommune	21 500	Styreseminar

NOTE 31: UTBETALTE PENSJONER

	2016	2015
Uførepensjon	40 693 173	47 537 440
Premiefritagelse netto	20 446 865	19 804 578
Tilbakeført premie	2 172	66 138
Alderspensjon	158 965 766	144 731 094
Etterlattepensjon	22 290 165	19 974 224
Barnpensjon	1 086 897	856 728
Uførepensjon midlertidig	0	-12 572
Mottatte refusjonspenger	-31 185 504	-22 773 432
AFP	18 366 731	15 350 199
Utbetalte refusjonspenger	18 681 462	13 463 185
Sum	249 347 727	238 997 583

NOTE 32: REALISERTE GEVINSTER

	2016	2015
Realisert gevinst på aksjefond	27 116 031	9 830 896
Realisert gevinst/tap på obligasjoner	-9 782 875	-10 233 446
Realisert gevinst på obligasjonsfond	-2 146 030	5 077 954
Realisert gevinst på sertifikater	15 681	0
Realisert gevinst på andre fond	0	1 671 890
Realisert gevinst/tap på derivater	40 887 538	-85 522 322
Realisert agio/dsiagio på bank	-645 750	0
Realisert gevinst/tap på annet	8 208 109	-2 583 855
Sum realisert gevinst/tap på investeringer	63 652 705	-81 758 883

Fordelt på:		
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer - kollektivportefølje	63 603 828	-83 319 835
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer - selskapsportefølje	48 877	1 560 951
Sum begge porteføljer	63 652 705	-81 758 883

Til styret i Bærum kommunale pensjonskasse

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Bærum kommunale pensjonskasses årsregnskap som viser et totalresultat på kr 121 372 709. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av pensjonskassen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 21. mars 2017
Deloitte AS

Gry Kjersti Berget
statsautorisert revisor

AKTUARFIRMAET LILLEVOLD & PARTNERS AS

Aktuar Pål Lillevold

Aktuar Johann Despriée

Bærum kommunale pensjonskasse

Aktuarberetning 2016

(Alle beløp i tusen kr)

De forsikringstekniske beregninger for Bærum kommunale pensjonskasse for år 2016 er vurdert å være i samsvar med lov og forskrifter. Det forsikringstekniske oppgjør og fordelingen av pensjonskassens fond slik det fremgår av resultatregnskap og balanse er utført i henhold til lov om forsikringsvirksomhet. Årets forsikringstekniske oppgjør og årets premie er beregnet etter meldt og godkjent beregningsgrunnlag. Premiereserve per 31.12.2016 har en gjennomsnittlig grunnlagsrente på 2,395 %. Dette er etter vedtatt reduksjon av grunnlagsrente pr. 31.12.2016. Garantert avkastning til premiefond er beregnet etter 2,0 % rente.

Forsikringsteknisk resultat 2016 fordeler seg slik:

(før overføring til/fra tilleggsavsetninger og til forsikringskontrakter, ekskl. avkastning til risikoutjevningfond og premie for rentegaranti og fortjeneste)

Risikoresultat	32 509 146
Administrasjonsresultat	418 266
Renteresultat	10 933 821

Fordeling av brutto premiereserve og antall medlemmer pr. 31.12.2016:

	Antall	Premiereserve
Aktive	8 779	2 134 830 541
Pensjonister, inkl. helt eller delvis uføre	3 040	2 467 190 775
Oppsatte (inkl. oppsatte pensjonister)	20 477	1 299 185 094
Ufordelt premiereserve		30 000 000
IBNS		57 279 755
Sum	32 296	5 988 486 165

Brutto premie for 2016 utgjør kr 580 348 801. Reassuranspremien utgjør kr 147 500.

Brutto premiereserve inneholder netto premiereserve tillagt et administrasjonstillegg på 2,0 %. Alle premier inneholder et administrasjonstillegg på 2,0 % av nettopremie.

Årets administrasjonsresultat er positivt og tilføres egenkapitalen. Årets renteresultat er positivt og går i sin helhet til tilleggsavsetningene. Risikoresultatet er også positivt. Dette skyldes i hovedsak en frigjøring av uførepensjonsreserver som følge av at ny uførepensjon for offentlig tjenstepensjon ved årsskiftet er implementert for oppsatte rettigheter. Risikoresultatet fordeles som følger; Kr 1 881 115 tilføres risikoutjevningfondet. Det resterende, kr 30 628 031, bidrar til å redusere grunnlagsrenten for de forsikringsmessige forpliktelser ved omlegging nå 31.12.2016.

Pensjonskassen har inngått avtale om Excess of Loss katastrofereassurans for 2017.

Kapitalavkastningen i 2016 på kollektivporteføljens midler, beregnet etter regler gitt av Finanstilsynet, utgjorde 2,70 %. Kapitalavkastning på selskapsporteføljen er beregnet til 9,86%.

Oslo, 13. mars 2017

For Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS

Runar Nøsvold

Aktuar

Kontakt

Ida Espolin Johnsen
Styreleder

Telefon: 958 18 432
Epost: bkp@bkp.no

Jørn Jevne
Daglig leder

Telefon: 957 74 956
Epost: jorn.jevne@bkp.no

Bærum Kommunale Pensjonskasse

Org. No.: 914 631 912
Adresse: Arnold Haukelands plass 10
1338 SANDVIKA
Post: postboks 700
1304 LYSAKER
Telefon: 67 50 40 50
Epost: bkp@bkp.no
Internett: www.bkp.no